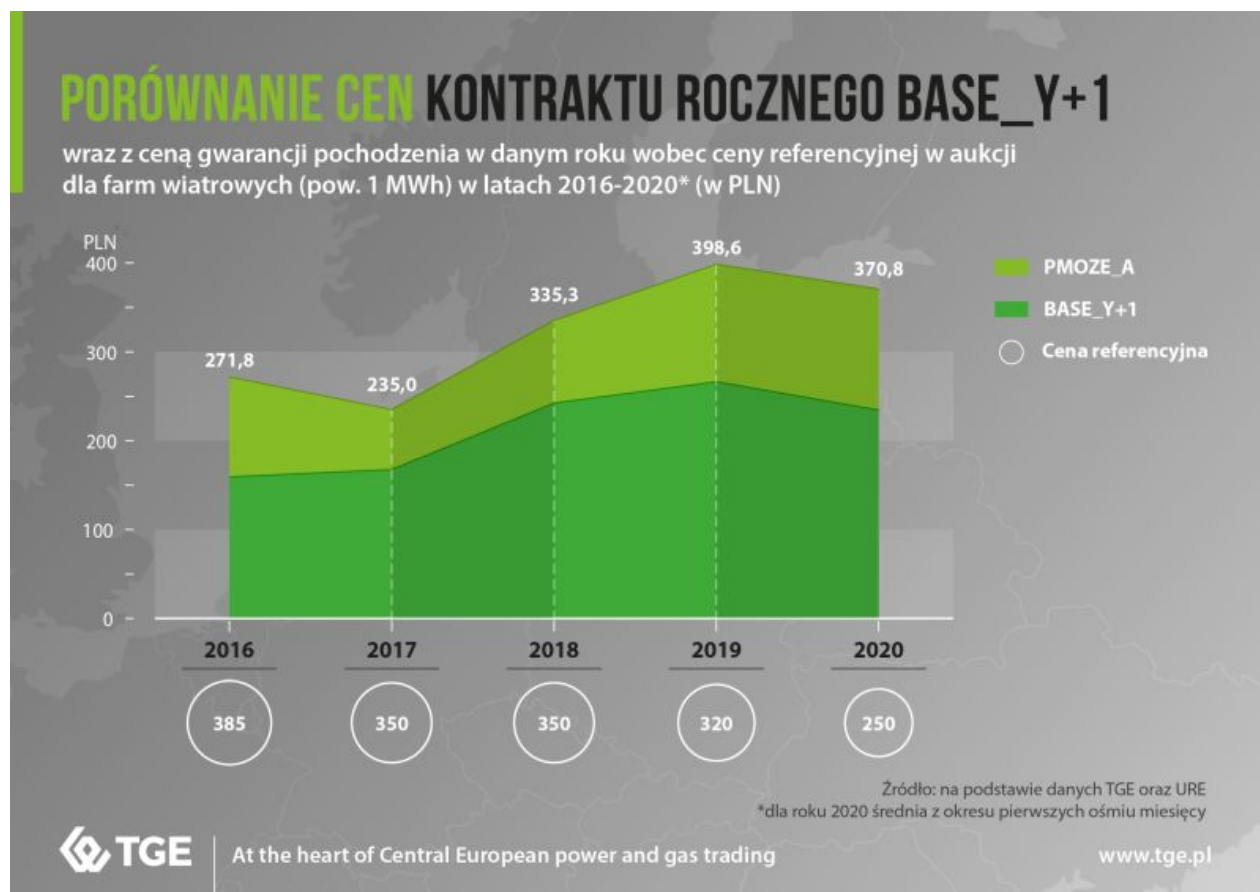

Nowy wymiar kształtowania polityki energetycznej UE implikuje nowy wymiar kształtowania biznesu. Wizja nadchodzących zmian związanych z krystalizującą się coraz wyraźniej zieloną rewolucją wpływa bezpośrednio na kierunki rozwoju polskiej energetyki. Wynika to przede wszystkim z działań wdrażających Pakiet Czysta Energia dla wszystkich Europejczyków, jak również z zapowiedzianych zmian w Polityce Energetycznej Polski do 2040 roku w zakresie zwiększenia udziału OZE w miksie energetycznym oraz zwiększenia dostępności do rynków energii dla mniejszych podmiotów.

Narzędzia wspierające rozwój OZE w Polsce

Od przeszło 15 lat rozwój OZE wspierany jest m.in. poprzez wdrażanie narzędzi rynkowych w postaci praw majątkowych oraz dedykowanych rozwiązań handlu poprzez zapewnienie infrastruktury informatycznej w obsłudze Rejestru Świadectw Pochodzenia. Równolegle z Rejestrem funkcjonuje Rynek Praw Majątkowych, umożliwiający obrót prawami majątkowymi wynikającymi ze świadectw pochodzenia. Obecnie preferowanym modelem jest system aukcyjny zapewniający odpowiedni zwrot z inwestycji w OZE dla podmiotów zainteresowanych z tej formy pomocy publicznej organizowanej przez Prezesa URE oraz Zarządcę Rozliczeń S.A.

TGE wspiera bezpośrednio wyżej wymieniony system prowadząc dedykowane rynki dla praw majątkowych. Drugi system wspierający OZE związany jest z Rejestrem Gwarancji Pochodzenia, uruchomionym przez giełdę w 2014 roku. Należy zaznaczyć, że gwarancje są obecnie instrumentami obrotu we wszystkich krajach UE jako jeden z elementów wspólnej polityki klimatycznej. Ponadto zgodnie z Ustawą OZE, TGE zobowiązana jest publikować odpowiednie indeksy cenowe wspierające funkcjonowanie tego systemu. Giełda rozwija również niezależnie zakres informacji rynkowej wykorzystywanej przez uczestników rynku zielonej energii.

Według danych PSE moc zainstalowana w fotowoltaice na dzień 1 września 2020 roku wyniosła 2 528,4 MW (wzrost o 168,7% r/r), gdzie dominującą rolę miały mikroinstalacje. Według planów resortu klimatu dotyczących maksymalnej ilości i wartości energii elektrycznej z OZE, która może zostać sprzedana w drodze aukcji w 2021 roku, największy wolumen, aż 1 700 MW, związany będzie z fotowoltaiką. Można się również spodziewać przyrostu mocy w lądowych farmach wiatrowych nawet do 3 300 MW (w latach 2019-2021). Zatem coraz większa liczba podmiotów będzie uczestniczyła w rynku energii, niemniej w obecnym modelu centralizacji handlu oraz funkcjonowania rynku bilansującego może być to utrudnione. W efekcie oczekiwana aktywizacja mniejszych graczy rynkowych wymaga ewolucji rynku energii, a w konsekwencji implikuje zmiany obecnego modelu handlu lub też pojawienia się modeli biznesowych agregujących średnie i małe podmioty sektora OZE, zapewniając im dostęp do rynku hurtowego energii.

Nowe koncepcje handlu energią

Coraz częściej pojawiają się koncepcje tzw. Peer-to-Peer Tradingu, z wykorzystaniem takich technologii jak blockchain, które umożliwiają bezpośredni handel energią pomiędzy podmiotami bez wymaganych koncesji. Rolą dodatkowego agregatora będzie zbilansowanie ich pozycji, a także świadczenie dodatkowych usług (np. usług

elastyczności) w sieci dystrybucyjnej lub nawet DSR (Dynamic Side Response). Część z tych rozwiązań już dzisiaj może być implementowana, pozostałe wymagają dodatkowych regulacji w tym zakresie i większej aktywności prorynkowej po stronie operatorów sieci dystrybucyjnych.

Wraz z postępującą reformą europejskich rynków energii, pojawiają się nowe modele biznesowe i sposoby jej kontraktacji, do których należą m.in. umowy cPPA (corporate Power Purchase Agreement). Polegają one na zakupie energii bezpośrednio od wytwórcy, gdzie punktem odniesienia do ustalenia cen mogą być indeksy publikowane przez giełdę. Jakkolwiek w momencie znacznych wahań cen na rynku kontrakty wieloletnie mogą borykać się z ryzykiem ich niedotrzymania. W takim przypadku relatywnie korzystniejszym wydaje się być model nadążający za bieżącą sytuacją w systemie elektroenergetycznym, gdzie cena energii bezpośrednio odzwierciedla ceny na rynku SPOT. Szczególnie, gdy regulatorzy rynku energii planują wdrożyć model tzw. scarcity pricing eskalujący ceny w przypadku niskiej dostępności mocy systemowej, którego wstępne wdrożenie zaplanowano w 2022 roku. Dlatego też w zależności od skali prowadzonej działalności, zasadny staje się bezpośredni udział tych uczestników w rynku hurtowym lub rynku bilansującym, szczególnie mając na uwadze postępujące zmiany na tym ostatnim. Dzięki takiemu modelowi funkcjonowania, usługi giełdowe mogą w pełni pokrywać potrzeby biznesu, np. we współpracy z podmiotem odpowiedzialnym za bilansowanie (w GK TGE usługi takie świadczy InfoEngine) lub po pojawieniu się agregatorów dla rynku OZE. Modelowo podnosi to efektywność handlu, buduje kompetencje dotyczące zarządzania ryzykiem rynkowym i tym samym podnosi bezpieczeństwo wszystkich uczestników rynku.

Handel automatyczny

Przez pryzmat postępujących zmian, istotnym czynnikiem staje się coraz bardziej handel automatyczny. Zautomatyzowane systemy transakcyjne znane z sektora finansowego,

funkcjonują głównie w handlu wysokiej częstotliwości i pojawiają się obecnie na krajowym rynku energii. Nic nie stoi na przeszkodzie, aby rozwiązania stosowane do automatyzacji handlu miały szersze zastosowanie w kontraktacji energii ze źródeł odnawialnych na rynku hurtowym. Jest to szczególnie przydatne do zawierania transakcji na rynku intraday, który umożliwia szybką reakcję na zmieniające się zapotrzebowanie lub produkcję energii elektrycznej, co może istotnie ograniczyć ryzyko niezbilansowania i ekspozycji na prowadzonym przez operatora sieci przesyłowej rynku bilansującym. Korzyść dla wytwórców OZE jest oczywista, ponieważ uniknięcie kosztów niezbilansowania to wyższa cena energii lokowanej na rynku hurtowym i wyższy zwrot z inwestycji.

Handel automatyczny niewątpliwie będzie rozwijać się w sektorze energetycznym, gdzie konieczne jest zapewnienie odpowiednich platform handlowych do integracji złożonych infrastruktur IT i różnorodnych procesów komunikacyjnych, a następnie monitorowania i utrzymywania ich przez całą dobę. Narzędzia do autotradingu mogą być również podstawą przyszłych, w pełni zdigitalizowanych modeli biznesowych w handlu energią. Odpowiedzią na te zagadnienia jest dostosowanie się TGE nie tylko do automatycznej formy handlu na wielu prowadzonych rynkach za pośrednictwem dedykowanych interfejsów tzw. API. Giełda rozwija także narzędzia pod kątem prowadzenia autotradingu oraz samego nadzoru i kontroli podmiotów celem identyfikowania zachowań mających znamiona manipulacji lub innych działań niedozwolonych. Aby nadążać za potrzebami rynku, narzędzia te muszą być stale rozwijane, zarówno przez podmioty stosujące autotrading, jak podmioty udostępniające platformy do handlu, które nie posiadają takiej funkcjonalności. Wszystko to dzieje się po to, aby zapewnić transparentny oraz równoprawny dostęp do rynku, co jest właśnie podstawą działania TGE.